

Vastaus valtuustoaloitteeseen - Maksuhuojennusten ja -alennusten hakeminen saavutettavaksi ja selkeäksi Soiteissa, 15.12.2025

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 18.03.2026 § 56
1051/00.02.01/2025

Valmistelija Johtaja sosiaalityöntekijä Anu Pippola, anu.pippola(at)soite.fi,
talouspäällikkö Mirja Kivelä, mirja.kivela(at)soite.fi, palveluesimies
Petra Hyvärinen, petra.hyvarinen(at)soite.fi

Soiten tarjoama tuki taloudellisesti haastavassa tilanteessa oleville henkilöille

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soite tarjoaa monipuolisesti tukea ja neuvontaa taloudellisesti haastavassa tilanteessa oleville henkilöille. Asiakkailla on mahdollisuus saada taloudellista ohjausta ja neuvontaa, apua talouden hallinnan vahvistamiseen sekä lisätukea Kelan myöntämän perustoimeentulotuen rinnalle.

Soiten talousneuvola tarjoaa matalan kynnyksen neuvontaa raha-asioiden hoitamiseen. Talousneuvolassa asiakas voi keskustella luottamuksellisesti taloudellisesta tilanteestaan ilman ajanvarausta ja halutessaan nimettömästi. Toimintaan osallistuvat muun muassa Kela, aikuissosiaalityö sekä talous- ja velkaneuvonta. Yhteydenotto talousneuvolaan on mahdollista sen aukioloaikoina puhelimitse tai sähköpostitse.

Soite tarjoaa lisäksi sosiaalista luototusta Keski-Pohjanmaalla asuville pienituloisille ja vähävaraisille henkilöille, joilla ei ole mahdollisuutta saada kohtuuehtoista luottoa tavanomaisilta luottomarkkinoilta esimerkiksi pienituloisuuden, maksuhäiriömerkinnän tai vakuuksien puuttumisen vuoksi. Sosiaalisen luototuksen tavoitteena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä selviytymistä. Sosiaalista luottoa voidaan myöntää muun muassa talouden hallinnan palauttamiseksi, velkakierteen katkaisemiseksi, asumisen turvaamiseksi, työllistymisen edistämiseksi tai sosiaalisen kriisin ylittämiseksi. Sosiaalisen luoton määrä on 500–7 000 euroa ja takaisinmaksuaika enintään viisi vuotta. Hakeminen käynnistetään Digi Soiten Omapalvelun kautta tai ottamalla yhteyttä sosiaalineuvontaan.

Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellisen tuen muoto, jolla turvataan välttämätön toimeentulo taloudellisiin vaikeuksiin joutuneille henkilöille ja perheille. Toimeentulotuki jakautuu perustoimeentulotukeen, täydentävään toimeentulotukeen ja ehkäisevään toimeentulotukeen. Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta, ja Soite voi myöntää täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea Kelan myöntämän perustoimeentulotuen rinnalle. Kela korvaa perustoimeentuloa saavalle henkilölle julkisen

terveydenhuollon asiakasmaksut, reseptilääkkeet ja tarvittaessa terveydellisesti välttämättömät matkakulut.

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää tilanteissa, joissa asiakkaalla on välttämättömiä menoja, joita perustoimeentulotuki ei kata. Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää, mikäli asiakkaan taloudellinen tilanne heikkenee äkillisesti ja merkittävästi siten, että se vaarantaa hänen tai hänen perheensä itsenäisen selviytymisen. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea haetaan ensisijaisesti sähköisesti DigiSoiten Omapalvelussa tai ottamalla yhteyttä Soiten sosiaalineuvontaan.

Aikuissosiaalityö on tarkoitettu yli 18-vuotiaille, joiden elämäntilanteeseen liittyy taloudellisia, sosiaalisia tai elämänhallinnan haasteita. Tavoitteena on vahvistaa asiakkaan omaa toimintakykyä ja ehkäistä ongelmien pahenemista.

Sosiaalineuvonta ja palveluohjaus tarjoaa ohjausta siihen, mihin tukiin ja palveluihin asiakkaalla voisi olla oikeus. Sosiaalineuvonnan ajanvaraukseton vastaanotto auttaa ja ohjaa tiistaisin (klo 9-11), keskiviikkoisin (klo 9-11) ja torstaisin (klo 13-15) hakemusten ja asioinnin kanssa. Lisäksi sosiaalineuvonnan chat palvelee maanantaista torstaihin klo 9-14. Chatissa voi asioida myös tunnistautuneena.

Soite toteuttaa parhaillaan Ruoka-aputoiminnan järjestäminen - Keski-Pohjanmaa -hanketta ajalla 2025-2026. Hanke keskittyy vähävaraisten tukemiseen, hävikki- tai ylijäämäruokaa hyödyntämällä. THL:n rahoittaman ruoka-apu-hankkeen toimijat kattavat avustuksella ruoka-aputoiminnasta aiheutuvia kylmälaitehankintoja, sähkö-, tila- ja kuljetusmenoja. Ruoka-jakopisteet ilmoitetaan www.ruoka-apu.fi -sivustolla koko Suomen osalta. Soite ei itse toteuta ruokajakoa, vaan sen kumppaneina ovat seuraavat alueet toimijat: Kannuksen seurakunta, Koivuhakaseura ry/Hyvänmielentori, Kokkolan helluntaiseurakunta ry, Kokkolan suomalainen seurakunta/ Diakoniatyö ja katulähetys, Kokkolan Työttömät ry, Lohtajan seurakunta, Lyhty seurakunnan tuki ry sekä Ykspihlajan asukasyhdistys ry. Euroopan sosiaalirahasto+:n rahoittamassa Katettu pöytä -hankkeessa jaetaan vuosina 2025-2026 Keski-Pohjanmaalla 5 500 kpl aineellisen avun maksukorttia. Maksukortteja jaetaan Soiten toteuttamassa matalan kynnyksen ryhmätoiminnassa sekä päiväkeskuksessa. Lisäksi maksukortteja jakavat toimintansa puitteissa: Koivuhakaseura ry/Hyvänmielentori, Kokkolan ensi- ja turvakoti ry, Kokkolan Työttömät ry, Mello ry ja Ykspihlajan Asukasyhdistys ry. Maksukortteja jakavat Keski-Pohjanmaalla myös evankelis-luterilaiset seurakunnat ja helluntaiseurakunta omien hankkeidensa kautta. Yhteistyöjärjestöt tiedottavat omissa tiedotuskanavissaan maksukorttien jaosta ja aikataulusta. Maksukortit ovat 40 € arvoisia ja niistä on poissuljettu mahdollisuus ostaa alkoholi- ja nikotiinituotteita. Maksukorteilla voi ostaa esimerkiksi ruokaa, hygieniatuotteita, vaatteita ja kenkiä. Kohderyhmänä ovat erityisesti työttömät ja heidän perheenjäsenensä, mutta maksukortteja voivat saada myös muut vähävaraiset. Maksukortin saaminen edellyttää kaksivaiheista

prosessia, tuen tarpeen arvioiminen ja kortin luovutus toteutuu erillisellä käynnillä. Lisäksi sekä ruoka-apu- että aineellisen avun - hankkeessa tiedotetaan ja ohjataan vähävaraisia muun heidän tarvitsemansa avun ja tuen piiriin. Esimerkiksi Katettu pöytä - hankkeen toimenpiteenä tullaan järjestämään Katettu pöytä - tilaisuuksia, joissa tiedotetaan ja kerrotaan vähävaraisille erilaisista avun ja tuen mahdollisuuksista. Lisäksi valmistetaan selkokielineen opas, jota painatetaan ainakin kolmella eri kielellä. Oppaaseen kootaan perustietoa erilaisista matalan kynnyksen avun ja tuen mahdollisuuksista. Alustavan tiedon mukaan voi haettavaksi tulla myöhemmin lisää rahoitusta tähän tärkeään toimintaan.

Matalankynnyksen ryhmätoimintana toteutetaan aikuisten aamupalaa yhteistyössä seurakunnan kanssa Kokkolassa Koivutuvalla perjantaisin klo 9-10.30 (mahdollisuus myös ajanvarauksettomaan sosiaalineuvontaan), Kannuksessa torstaisin klo 8.30-9.30 Pappilassa ja Perhossa parillisten viikkojen keskiviikkona klo 8-9 seurakuntatalolla.

Tietyiltä erityisryhmiltä ei peritä tasasuuruisia asiakasmaksuja. Näitä ovat veteraanit, takuueläkkeen saajat, velkajärjestelyssä olevat ja pitkäaikaisen toimeentulotuen saajat. Maksuttomuus otettiin käyttöön vuoden 2025 alussa ja on edelleen käytössä tarkennetuin kriteerein.

Aloite tasasuuruisten maksujen perimättä jättämisestä ja alentamisesta

Valtuustoaloitteessa esitetty maksujen perimättä jättämisen tai alentamisen mahdollisuuden laajentaminen koskemaan tasasuuruisia terveydenhuoltomaksuja edellyttäisi resurssin lisäämistä hakemusten käsittelymiseksi arvioituna kahden henkilötövuoden verran.

Yksittäisen hakemuksen käsittely mahdollisine lisäselvittelyineen on hidasta. Kelan ja hyvinvointialueen työnjako tulisi jatkossakin pysyä selkeänä, jolloin Kela pystyy huomioimaan terveydenhuollon maksut myöntämässään toimeentulotuessa. Asiakkaan kannalta asiointi tapahtuu yhdessä paikassa ja hyvinvointialueen ja Kelan työnjako ja taloudellinen taakka jakaantuu. Asiakkaan on mahdollista hakea jatkossakin täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea hyvinvointialueelta.

Maksukaton (vuonna 2026 815 euroa) täyttymisen jälkeen asiakkaan maksukattokertymään kuuluvat palvelut ovat maksuttomia tai esimerkiksi hoitopäivähinta on huomattavasti alhaisempi. Maksukaton täyttymistä seurataan Soiten asiakasmaksujen osalta potilastoimistossa ja ilmoitetaan tekstiviestitse asiakkaalle. Maksukaton täytyminen huomioidaan automaattisesti Soiten loppuvuoden laskutuksessa. Terveydenhuollon matkojen maksukaton (300 euroa) täyttymisen jälkeen Kela korvaa matkakulut kokonaan.

Perustietoa asiakas- ja potilasmaksuista järjestettiin 5.12.2025 Soiten henkilöstölle. Koulutuksessa ohjeistettiin henkilöstöä esimerkiksi erilaisista asiakasmaksuista, maksuttomista palveluista,

asiakkaan ohjaamisesta asiakasmaksujen oikaisuun liittyen ja mistä asiakas voi tarvittaessa saada apua taloudelliseen tilanteeseensa.

Henkilökunnan kouluttamisen lisäksi suunnitellaan koottavaksi helposti saavutettava ja informatiivinen tietopaketti Soiten tarjoamista palveluista talousvaikeuksissa oleville. Heitä ohjataan sekä Soiten että muiden toimijoiden palvelujen ja etuuksien käyttöön.

Päätösehdotus	Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee aloitteeseen laaditun vastauksen tiedoksi.
---------------	---

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
--------	--

Merk. talousjohtaja Helinä Saarela ja palveluesimies Petra Hyvärinen olivat kokouksessa vastaamassa asiaa koskeviin kysymyksiin.